

Z oslavy Jána Hollého v Borskom Mikuláši

Pri príležitosti 225. výročia narodenia básnika Jána Hollého (24.3.1785) sa uskutočnila 27. marca v jeho rodnom Borskom Mikuláši slávnosť za účasti predstaviteľov Trnavského samosprávneho kraja, starostov obcí, predstaviteľov viacerých kultúrnych ustanovizní a širokej verejnosti. Bohoslužbu celebroidal otec biskup František Rábek, koncebrovali miestny farár Dr. Teodor Kamody a Dr. Jozef Krajčí. Na oslave zazneli hodnotné príhovory a umelci vystúpili s kultúrnym pásmom zo života básnika.

Jeden z najväčších ctiteľov a šíriteľov diela Jána Hollého, básnik Viliam Turčány, pozdravil slávnostné zhromaždenie nasledovným príhovorom, ktorý predniesol Jozef Šimonovič.

Stanislav Májek

Ctení rodáci JÁNA HOLLÉHO VELKÉHO, áno BÁSNIKA z našich najväčších a nielen na Slovensku !

Drahí Búrania a všetci ctitelia i šíriteľa Jeho dobrého mena a diela, prijmite, prosím, srdečný môj pozdrav, teraz, na začiatku jari, ktorú tak pôvabne opísal i vo svojom JAROSLAVOVI, v jednej z najkrajších selaniek vôbec: hodno si v nej všimnúť tú pôvabnú ZVUKOMALBU bzučiacich, „vučiacich“ včiel už od samého rána, v ktorom

SOTVA SA ČERVENAVÚ ZARĎÍVALA DENNICA ŽÁRU,
UŽ JAROSLAV PASTÍR S BELAVÝM BOL STÁDOM U HÁJA.“

A čo vidí a čo čuje? Čo ON všetko precíťuje? A nám všetkým opisuje?

VČELKI NA ŠÍR SA ROJÁ A LAHODNÍM ZNÍCE VUČÁNÍM
OBĽETUJÚ A ŽLTÚ CUCAJÚ ÚSTEČKAMI SLADKOSŤ,

Z nej v ÚĽOCH vyrobia MED, po západoslovenský MAD ! áno MAD !!!

Už aj preto spolu so Svätým Borským Mikulášom, RODISKOM BÁSNIKA, treba nerozlučne uvádzať RODISKO JEHO BÁSNI, čiže MADUNICE, ktoré z Hollého / i s ich MLÍČOM - MLIEČOM / utvorili podľa ŠTÚRA – hoci zakladateľa novej spisovnej slovenčiny, odlišnej od Hollého bernolákovčiny – áno, utvorili z Hollého slovenského VERGÍLIA. Štúr to dosvedčuje i nápodobou VERGILIOVHO EPITAFU / MANTUA ME GENUIT .../, nápisom na Hollého náhrobok:

HLUK NETEŠIL SVETA MĀ; V SAMOTÁCH SOM MLIEČA SEDÁVAL
BYL MAJETOK MI CELÝ: K NÁRODU LÁSKA, BOHU.

Najväčší básnici po Hollom, Sládkovič i Hviezdoslav obraňovali / hoci sami tvorili už v štúrovskej slovenčine / Hollého bernolákovčinu, ba Hviezdoslav práve v básni Na Jána Hollého napísal najkrajšiu strofu o slovenčine vôbec:

Ó, slovenčina, ľubozvučná rieka! / Ty, Básniče, si upravil jej chod, /
že vľudne, búrne, vždy však rytmom steká / a melodický šumí každý brod: /
že tým je nám, čím život pre človeka, / ba ceníme ju vyššie nad život !

Aj Hviezdoslav vo svojej autocharakteristike básnika spájal v sebe lekára i lekárniku / v básni Nie slovenského darmo od poetu / žiadate čisté zvuky varyta, DOZVUKY /. Hollý tak urobil pred ním – pred Hviezdoslavom, ktorý sa narodil, ako vieme v roku 1849, keď Hollý zomrel. Urobil tak práve v MADUNICIACH, keď spojil v sebe dva DARY : básnictvo i kňazstvo. Jedno i druhé je lekárstvom.

Dovoľte i mne pripojiť verše na oslavu básnika i kňaza:

1. Národu bol i lekárom i liekom,
kde iba býlím bujnel bájnny Mlíč?

A zem, zem medom tiekla mu a mliekom
aj z Maduníc, kde vraj niet MADU NIČ ?

A dušiam ten roh hojnosti a chosnov
čaril i z bied? - A toľko večných krás
lial do nich rečou prezázračne rosnou
len preto, že bol katolícky kňaz?

2. Nie , farby bral i Rimanom, i Grékom!
No nenamiešal z nich len dáky gýč,
keď viedol Slávov k slávnym zlatým vekom.

A predsa ktosi chytal naňho bič,
že nemá miesta pod tatranskou sosnou
ani čo vravieť do moderných čias

a chcel ho hnať i zo školy, z jej osnov
len preto, že bol katolícky kňaz.

3. ČASOMIERA ! I v svete pred'alekom
vždy budeš znieť ! – I ďalej za Greenwich
znieť budeš s Hollým do vekov ! A v niekom
ešte i šíp, trň zmeníš na vinič.

Nuž kto tu spupno chce ťa tupiť: „Čo s ňou?
On sám ju dal zlým časom na pospas,
čo vzpriečia sa jej hrádzou neúprosnou !!!
Nie preto, že bol k a t o l í c k y k ň a z ...“

4. NÁRODE MÔJ ! Ty napriek všetkým priekom
ľúb zvonný verš a pamätník mu vztýč
v ústach i v srdci boľavom a mäkkom.
Veď práve ON je pravý ránehoič !
VÍTA SI ŤA UŽ S ÚSVITOM ! – I DO SNOV

MLIEKO TI VLIEVA, VLIEVA HVIEZDNY JAS
A LIEČI SI ŤA REČOU MEDONOSNOU:
AJ PRETO, ŽE BOL KATOLÍCKY KŇAZ .

Drahých Búranov, ktorí i v najnepriaznivejších časoch si uchránili Hollého dom a Hollého uctili si i pomníkom – kiežby i v budúcnosti plnili Hollého pranie „Roznášať sa budem po krajanských pestovan ustách“, - čo najsrdečnejšie pozdravuje
V Bratislave 25.3.2010

Viliam Turčany